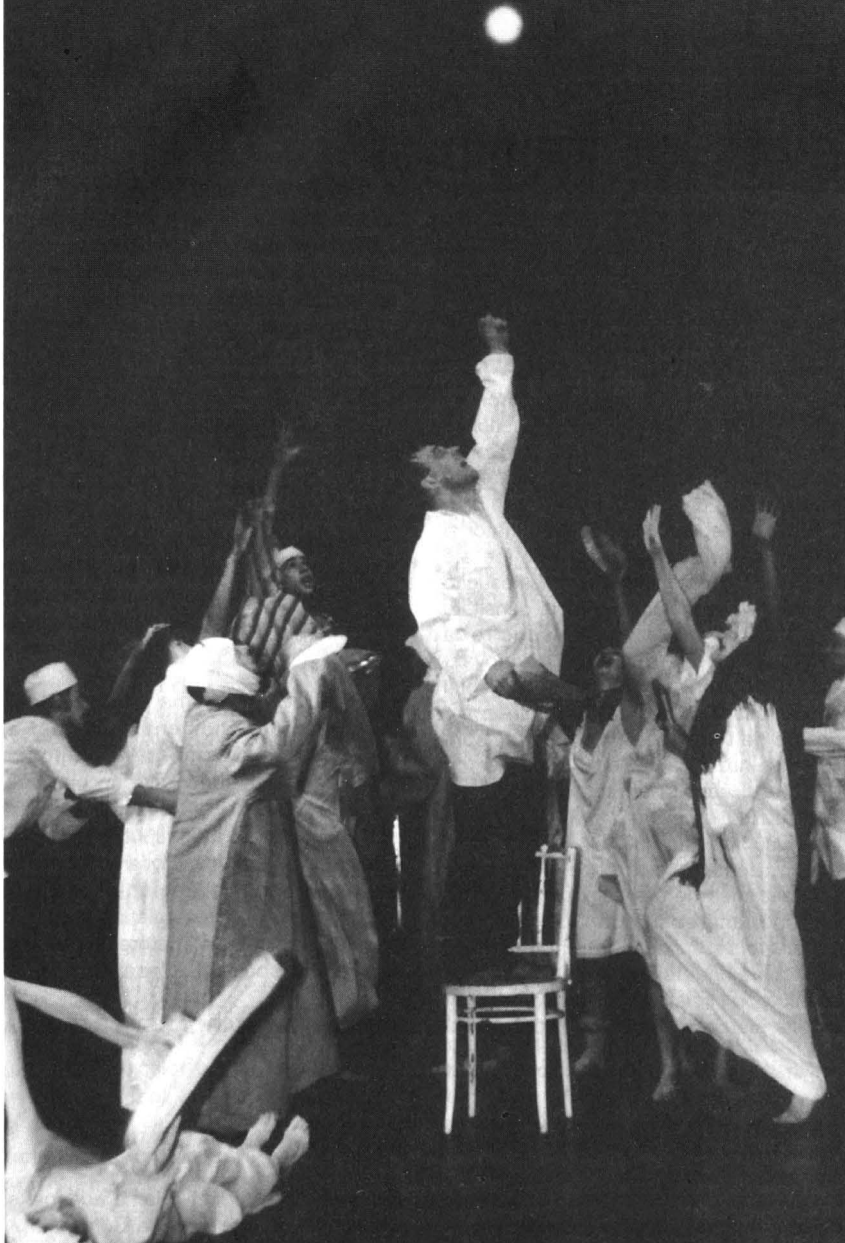

FAȚETELE DIAMANTULUI

PICASSO: OUTLANDOS D'AMOUR, eseu vizual ● **TEATRUL „ANTON PAN” DIN RÂMNICU VÂLCEA** ● Data reprezentației: 16 decembrie 1996 ● Regia, decorul și costumele: Horațiu Mihaie ● Concepția muzicală: Virgil Mihaie ● Coregrafia: Mălina Andrei ● Distribuția: Cristian Stanca (Picasso), Doina Migleczi, Gabi Popescu, Radu Constantin, Lidia Stratulat, Iulia Antonie Alexandrescu, Ramona Atănăsoaie, Anca Preduș, Andra Migleczi, Adina Stan, Mihaela Mihai, Cătălina Sima, Nicoleta Avram, Eleonora Poșircă, Liviu Cheloiu, Alin Olteanu, Eduard Pătrașcu, Bebe Moraru și membri ai Trupeii de Teatru „Ariel”.

Scenă din Însemnările unui nebun după Gogol la Botoșani (regia: Ion Sapdaru)

neutru, cu câteva dulapuri, sugerează la început camera lui Poprișcin; acestea devin apoi pupitre de birou, paturi și canapele de salon, dispar și reapar după cum acțiunea se mută dintr-un loc în altul. Iar povestea mărunțului funcționar umilit de superiori și îndrăgostit de o tânără bogată, frumoasă și indiferentă (apariție elegant-comică, degajată și dinamică în interpretarea Petronelei Chiribuță), continuă cu obidirea lui de către cei mari, Generalul și Directorul (în dublu rol, Mihai Păunescu), situație ce poate fi și autentică, dar și o proiecție a minții rătăcite a eroului. Poprișcin se refugiază treptat în nebunia lui, în vis, un univers în care înțelege glasul câinilor și vede fericirea. Scenele de grup – funcționarii batjocoritori, strada indiferentă, nebunii agitați, infirmierii sadici luați drept prieteni – se succedă din ce în ce mai rapid, pe măsură ce eroul își pierde mințile. Apariția grupurilor

este plastică, gesturile lor, între naturalețe și esențializarea dansului, dezvăluie mai convingător decât orice acțiune sau cuvânt alienarea eroului. Aici și-au spus din plin cuvântul și talentul Angelei Doni, și soliditatea viziunii regizorale a lui Ion Sapdaru, care au știut să lucreze cu niște tineri fără experiență coregrafică sau actoricească. Componentii grupurilor izbutesc o coordonare perfectă, dar și particularizarea, ansamblul fiind alcătuit din indivizi ce reacționează unitar și totuși diferit, în funcție de temperamentul și condiția fiecăruia.

Spectacolul este o reușită a spiritului de colaborare ce a domnit în echipă, interpreții aducând, atunci când le lipsea experiența, pasiune, dragoste de teatru, dorință de autodepășire.

ILEANA BERLOGEA

Resorturile creației preocupă de multă vreme specialiști din varii domenii. Postulate religioase, analize psihologice sau ședințe psihanalitice caută să-i pătrundă mecanismele interioare. Har divin, talent sau extrovertire rămân noțiuni de lucru asupra cărora planează o umbră de mister. Fiecare încearcă o explicație, iar valabilitatea ei se măsoară adesea în numărul de adepți. Tentația de a descoperi taina nu-i ocolește nici pe creatorii înșiși. Dimpotrivă. Pentru scenograful-regizor Horațiu Mihaie, spectacolul **Picasso: outlandos d'amour** constituie o asemenea tentativă. Teoria susținută sună dezarmant de simplu: actul creator se explică prin alt act creator. Și prin iubire.

Demonstrația prinde forma unui eseu vizual, alcătuire scenică ce își dezvoltă teatralitatea, în primul rând, prin plasticitate corporală, rezonanțe acustice, ecleraj și culoare. Născocitor de forme, semnatarul nu crede în puterea verbului de a surprinde inefabilul. Cuvântul rămâne undeva la marginea incursiunii în universul lui Picasso, într-o zonă a superficialului, a banalităților și picanterilor. Rolul lui se reduce la acela de **vademecum** modest printr-un imaginar muzeu. Uzează de el până la un căutat abuz doar călăuza (Lidia Stratulat) unui grup de vizitatori care străbat galeriile. Pandant al imposibilului discurs sunt, alternativ, precipitarea nejustificată, schimbările bruște de dispoziție, gesticulația excesivă. Niciodată simțirea curată. Canalele de receptare rămân închise pentru majoritatea membrilor grupului, excepție făcând un personaj bizar (Liviu Cheloiu), amestec de informație scrupuloasă și admirație ingenuă. Singur, el va cuprinde cu adevărat povestea redescoperită în spatele tablourilor, viața pictorului, iubirile

lui. În special, iubirile. Înțelegerea lor deschide barierele timpului spre comunicare. Lumea prezentului continuu adună personalitățile a șase femei într-o trăsătură comună unică: dragostea pentru Picasso. Numele lor rimează cu pata de albastru, cu perfecțiunea cubului, cu tușa senzuală, cu baletul prelungit pe pânză, cu revolta penelului oripilat de război, cu utopia politică roșie și portretele din urmă. Artistul există prin ele, înaintea lor – academismul –, sau la intersecția destinelor – ploaia de roz, arlechinul, minotauromahile, poststalinismul. La sfârșit, nu mai e decât singurătatea ultimului drum. Iar dacă timpul redobândește astfel liniaritate, structura spațială urmează alte legi. Componentele tridimensionalității sunt acum de natură socială, afectivă și creatoare; fiecare, la rândul ei, fiind capabilă să se ramifice în subdimensiuni. Întregul se înfățișează asemeni unui diamant cu fațete multiple, care rețin imagini diferite ale aceluiași moment. Figura lui Picasso marchează centrul, enigmatică sursă de emanație și totodată fabulos atom de geniu reflectat pretutindeni.

Cristian Stanca impune o prezență tăcută ale cărei contururi și detalii se lasă dezvăluite treptat, pe măsură ce diamantul se rotește. Într-un cadru, chemarea febrilă a artei incendiază

privirile, neliștește brațele, cotopește trupul până când pânzele fixate pe șevalet se metamorfozează în cape de toreadori și o coridă funambulescă începe. Altundeva, din întunericul dens răsar fosforescent numai mâinile pictorului în joc cu nevăzuți parteneri, poate cu armoniile muzicii și reverberațiile gândului, poate cu floarea dorințelor și căldura aerului. Relaxat apoi, cedează ispitelor contemplației, furat de geometriile surprinzătoare ale cubului spart în sumedenie de perspective. Triunghiuri, cercuri și pătrate din placaj se animă de la sine, glisează unul pe lângă altul, se alătură și se resping. Portretul Evei Gödel e tihnită lor îmbinare. Adamantina formă reține iubirea pentru Olga Khoklova (Anca Preduș) prin intermediul baletului, care găsește în cei doi un cuplu legat și expresiv. Coregrafia Mălinei Andrei transformă pasiunea în arabescurile brațelor, bucuria în piruete, încrederea în celălalt în prize sigure, tandrețea în grația pașilor. Mai târziu, ororile războiului îngenunchează omul, martor îndurerat la tragedia poporului evreu și, în particular, la soarta unei fete (Nicoleta Avram) siluită de un ofițer nazist (Gabi Popescu). Pe fundal, „Guernica” se articulează din fragmente purtate de combatanți vlăguți. Perioada elanurilor comuniste este fixată în ipostaze care surprind simultan fastul contrafăcut al

epocii, artificialitatea relațiilor și teroarea dezlănțuită împotriva opozanților. O petrecere, cu răsede la comandă și bunătați gastronomice din carton, se suprapune unei defilări de schingiuri atroce. În context, tabloul lui Stalin arată mai mult ca o amenințare decât ca un omagiu, iar recompensarea autorului, ca o stigmatizare. Structura diamantină se luminează apoi în culori calde, liniștitoare, din care orice urmă de încordare a pierit. Prezența lui Jacqueline Roque (Ramona Atănăsoaie) răsfără o atmosferă serenă peste viața de familie și atelierul de pictură. Îmbrăcată într-o rochie cu petale ca niște foi de desen, ultima muză e însoțire și sprijin, mângâiere și inspirație, aspirație și liman. Niciodată, însă, mamă. Glasul spart, de mecanism fără simțire, al păpușii pe care Picasso bătrân o strânge în brațe trimite înapoi la primele scene, când adolescentul implora afecțiunea maternă. Toate celelalte apariții discrete, în plan secund, ale personajului (Doina Migleczi) capătă alte proporții și un sens special. Configurația complexă a diamantului ascunde alt posibil răspuns la chestiunea privind imboldurile actului creator. O explicație de tip freudian s-a insinuat subtil în fațetele sale.

ANCA ROTESCU

 Imagine din Picasso: Outlandos d'amour la Râmnicu-Vâlcea (scenariul și regia: Horațiu Mihaiu)

